

ЕКОНОМСКО-ТРГОВИНСКА ШКОЛА
Смедерево

ПРАВИЛНИК О ИСПИТИМА

Смедерево, децембар 2013.

На основу члана 57. став 1. тачка 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013), Закона о средњем образовању и члана _____ Статута Економско-трговинске школе у Смедереву, Школски одбор Економско-трговинске школе у Смедереву, на седници одржаној дана _____2013.године, донео је

ПРАВИЛНИК О ИСПИТИМА

Опште одредбе

Члан 1.

Овим правилником уређују се: испити и рокови за полагање испита, испитна комисија, организација и начин полагања испита, правна заштита ученика у вези са полагањем испита, у складу са Законом, Законом о средњем образовању и васпитању и Статутом Школе.

Испити и рокови за полагање

Члан 2.

У складу са овим правилником, у Школи се полагају следећи испити:

- разредни,
- поправни,
- допунски,
- стручна матура,
- завршни испит средњег стручног образовања, специјалистички и мајсторски испит,
- испит стручне оспособљености,
- испит за обуку,
- завршни испит двогодишњег образовања за рад и после завршеног другог разреда средњег стручног образовања и васпитања.

Члан 3.

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави више од 1/3 предвиђеног броја часова, а оцењивањем се утврди да није остварио прописане циљеве, исходе и стандарде постигнућа у току савладавања школског програма. Ученик испит полаже у јунском и августовском испитном року.

Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до две недовољне оцене из обавезних предмета и изборних предмета који се оцењују бројчано. Полаже се у школи у којој стиче образовање, у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

Допунски испит полаже ученик коме је одобрен прелазак у другу школу, односно други образовни профил и то из предмета који нису били утврђени школским програмом односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, у складу са општим актом школе.

Лице уписано у школу ради преквалификације полаже испите из стручних предмета које одреди комисија коју чине чланови наставничког већа школе, именовани решењем директора.

Лице уписано у школу ради доквалификације полаже допунске испите из предмета чији садржаји нису претежно исти, из предмета који нису били утврђени школским програмом, односно наставним планом и програмом и испите завршног разреда, о чему одлуку доноси комисија коју чине чланови наставничког већа школе, именовани решењем директора.

Члан 4.

Стручном матуrom проверава се стеченост компетенција и усвојености посебних стандарда постигнућа прописаних стандардом квалификације у оквиру одговарајућег занимања и за наставак образовања у научној, стручној и уметничкој области у којој је стекао средње образовање и васпитање, на струковним или академским студијама без полагања пријемног испита у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Члан 5.

Завршним испитом средњег стручног образовања и васпитања проверава се стеченост компетенција дефинисаних стандардом квалификација за обављање послова одговарајућег занимања. Полаже га ученик након завршеног средњег стручног образовања и васпитања у трогодишњем трајању.

Члан 6.

Мајсторски, односно специјалистички испит полаже лице након савладаног програма специјалистичког, односно мајсторског образовања.

Овим испитима проверавају се знање, вештине и стручне компетенције одраслог за обављање послова одговарајућег занимања у складу са стандардом квалификације.

Члан 7.

Након завршеног стручног оспособљавања или завршеног првог разреда средњег стручног образовања и васпитања ученик - одрасли полаже испит стручне оспособљености у складу са стандардима квалификација, и то у стручној школи или другој организацији која има одобрење за рад.

После завршеног другог разреда средњег стручног образовања и васпитања или завршеног двогодишњег образовања за рад, ученик - одрасли полаже завршни испит, којим се проверавају знања, вештине и стручне компетенције у складу са стандардом квалификација.

Члан 8.

Ученик - одрасли након савладаног програма обуке полаже испит за обуку у школи или другој организацији која има одобрење за рад, пред посебном комисијом.

Испитна комисија

Члан 9.

Испити се полагају пред испитном комисијом коју чине најмање три члана, од којих су најмање два стручна за предмет.

Испитну комисију образује директор Школе решењем, на предлог помоћника директора школе за сваки испит и сваки испитни рок или за целу школску годину.

Уколико школа нема потребан број стручних лица за одговарајући предмет, директор ће ангажовати стручно лице из друге школе.

Рад у испитној комисији наставнику се може признати као део радног времена у оквиру 40-часовне радне седмице што се одређује решењем директора школе о радном ангажовању наставника у току школске године.

Члан 10.

Када је неки од чланова испитне комисије спречен да присуствује испиту, директор ће одредити новог члана комисије који ће га мењати.

Ако се благовремено не обезбеди замена члана комисије, директор ће одредити нови рок за полагање испита.

Организација и начин полагања испита

1. Испити за ванредне ученике

Ванредни ученик полаже испит из сваког предмета према наставном плану и програму, изузев за предмет физичко васпитање уколико је старији од 20 година.

Члан 11.

Полагањем испита из наставних предмета, који су утврђени наставним планом и програмом за одређени образовни профил, ванредан ученик може да заврши разред, односно образовања на нивоу трогодишњег и четворогодишњег образовања или специјалистичког образовања, односно да стекне стручну оспособљеност.

Ванредан ученик полаже испите из предмета по разредима.

Члан 12.

Предметни испити се полагају у просторијама Школе пред комисијом.

Ако је настава из појединих предмета извођена у другим организацијама, испити из тих предмета се могу изводити и у тим организацијама.

Члан 13.

Рокови за полагање испита по предметима за ванредне ученике организују се у новембру, фебруару, априлу, јуну и августу месецу текуће године.

Члан 14.

Пријаве за полагање испита се подносе за сваки испитни рок посебно, а према обавештењу које ванредни ученици добијају приликом уписа, односно у првој недељи у месецу у коме је испитни рок. У сваком испитном року испити се организују у времену од 15 - 30-ог у месецу у коме је испитни рок.

Члан 15.

Ванредан ученик може у једном испитном року да полаже испите из више предмета из једног разреда.

Ванредан ученик може да полаже у следећем испитном року испит из предмета из кога није добио позитивну оцену у предходном испитном року.

У једном испитном року ванредни ученик који стиче преквалификацију или доквалификацију, може да полаже испите из два разреда, под условом да прво положи испите из свих предмета за претходни разред уколико је то временски и технички изводљиво и да директор школе или помоћник директора у смени то одобри.

Ванредан ученик, који полаже испит из предмета по разредима извлачећи испитни листић на коме су исписана најмање три испитна питања.

Члан 16.

Ако је наставним планом и програмом за одређени предмет предвиђена израда писменог задатка, графичког рада, ванредан ученик пре усменог полагања испита ради писмени задатак, односно графички рад или практични део испита.

Оцена на испиту из става 1. овог члана састоји се из оцене из писменог и усменог дела испита, односно теоријског и практичног дела испита, из којих се изводи једна општа оцена.

Владање ванредног ученика се не оцењује.

Члан 17.

Ванредан ученик ослобађа се полагања испита из предмета физичко васпитање, ако је старији од 20 година.

Чињенице на основу којих је ванредан ученик ослобођен од полагања одређеног испита уносе се у матичну књигу.

Члан 18.

Ванредном ученику који је савладао део наставног плана и програма издаје се уверење о положеним испитима.

Ванредном ученику који је положио испите из свих предмета по наставном плану и програму за одређени разред издаје се сведочанство о завршеном разреду.

Ванредном ученику који је савладао програм за одређени образовни профил, по завршеном испиту, односно матурском испиту, издаје се одговарајућа диплома.

Члан 19.

Ванредан ученик има право и обавезе и одговорности утврђене Законом и општим актом школе.

Ванредан ученик има право да се упозна са начином стицања образовања, програмом за сваки предмет по разредима, облицима и условима организовања помоћи за полагање испита, списком уџбеника и приручника по којима ће се припремати за полагање испита и висином накнаде за све видове помоћи и полагање испита.

Члан 20.

Припремна настава може се организовати као консултативно - инструктивна, дописна, семинарска и блок настава за групу предмета по временским циклусима.

Школа може да организује одређени вид припремне наставе, ако се за то пријави одговарајући број кандидата.

За сваки од наведених видова припремне наставе наставничко веће утврђује обим и дужину програма наставе, имајући у виду програмске садржаје који су утврђени наставним планом и програмом, предходно знање кандидата, њихово искуство и професионалну опредељеност. Облици припремне наставе из става 1. овог члана не могу обухватити мање од 20% програмских садржаја утврђених одговарајућим наставним планом и програмом.

Члан 21.

Припремну наставу може изводити само лице које испуњава услове за наставника.

Члан 22.

Ванредан ученик се може укључити у припремну наставу, односно приступити полагању предметног испита само ако је са школом на прописани начин регулисао своје обавезе у вези са надокнадом трошкова школи за организовање овог рада.

2. Поправни испити

Члан 23.

Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до две недовољне оцене из обавезних предмета и изборних предмета који се оцењују бројчано.

Ученик полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање и васпитање у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

Изузетно, редован ученик средњег образовања и васпитања који није положио поправни испит може да заврши започети разред у истој школи наредне школске године, у својству ванредног ученика, поновним полагањем неположеног испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа. Када заврши разред, ванредан ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред, у истом својству.

Ученик завршног разреда који није положио поправни испит, може да заврши разред у истој школи у својству ванредног ученика, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова испита који утврди школа.

Ученик завршног разреда након полагања разредног испита, ако је положио, има право да у истом испитном року полаже завршни матурски испит, односно да полаже поправни испит ако није положио разредни испит.

Члан 24.

У случају да се на поправни испит упућује ученик незавршног разреда који није положио разредни испит, поправни испит полаже у августовском року.

Члан 25.

Ученици се пријављују за полагање поправних испита најмање три дана пре почетка полагања у одређеном испитном року, а распоред полагања испита благовремено се истиче на огласној табли школе.

Члан 26.

Припремни васпитно - образовни рад организује се за све ученике који су упућени да полагају поправни испит и то пре почетка јунског испитног рока.

Припремни васпитно - образовни рад са ученицима, по правилу изводе наставници који су у току школске године изводили редовну наставу из тих предмета.

Број група за припремни васпитно - образовни рад одређује Наставничко веће.

Члан 27.

У оквиру припремног васпитно - образовног рада обрађују се само они наставни садржаји које ученици нису са успехом савладали у току трајања редовне и допунске наставе.

Облик припремног васпитно - образовног рада утврђује на предлог сручног актива наставника Наставничко веће, с тим да укупни фонд рада не може бити мањи од 10% годишњег фонда часова из одговарајућих предмета.

Члан 28.

Ученик који не положи поправни или више од два разредна испита, упућује се да понови разред.

3. Разредни испит

Члан 29.

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави више од 1/3 предвиђеног броја часова, а оцењивањем се утврди да није остварио прописане циљеве, исходе и стандарде постигнућа у току савладавања школског програма.

Ученици полажу разредни испит из предмета из кога није организована настава најмање за једну трећину укупног годишњег броја часова наставе.

Разредни испит ученик полаже у јунском и августовском испитном року.

Као оправдан разлог за неприсуствовање настави сматра се: боловање дуже од три месеца, одсуство са наставе због одласка у иностранство дуже од три месеца, одсуство из породичних или других разлога у складу са Законом.

Оправданост разлога за одсуствовање на основу јавних исправа цени помоћник директора школе за смену.

Члан 30.

За ученике који су из оправданих разлога упућени да полажу разредни испит организује се припремни васпитно - образовни рад.

Ученику који полаже разредни испит, одобрава се присуство припремном васпитно - образовном раду који се организује после маја месеца текуће године и који траје најмање 20% часова укупног броја годишњег фонда часова из сваког предмета из кога ученик полаже разредни испит.

Ученици за које се организује васпитно - образовни рад, дужни су да присуствују настави.

Члан 31.

Распоред одржавања васпитно - образовног рада, као припремног, утврђује Наставничко веће и објављује га на огласној табли школе најмање пет дана пре почетка рада.

Члан 32.

Разредни испити се полажу у јунском и августовском испитном року.

Распоред полагања разредних испита утврђује Наставничко веће и објављује га најмање седам дана пре почетка полагања испита.

Ученик има право да бира у ком ће року да полаже разредни испит. Ако приступи полагању испита и не положи га, оцењује се недовољном оценом и стиче право на полагање поправног испита, сем уколико та недовољна оцена није трећа.

После негативне оцене ученик може да стекне право да у наредном року - августовском, полаже поправни испит. Уколико ученик изабере да разредни испит полаже у августовском року и буде оцењен негативном оценом, може да полаже поправни испит у августовском року који се организује после разредног.

С посебном пажњом се организује полагање испита ученика завршног разреда који у августовском року има право на полагање разредног, затим поправног и на крају завршног или матурског испита.

Члан 33.

Ученици који полажу разредни испит из једног или највише четири предмета, полажу испит у једном року.

Ученик који полаже разредни испит из више од четири предмета, има право да одабере предмете које ће полагати у првом, а које у другом испитном року.

Члан 34.

Ако ученик на разредном испиту добије више од две недовољне бројчане оцене, прекида даље полагање испита и упућује се да понови разред.

Редован ученик има право да једном понови разред у току школовања .

Ученик из става 1. овог члана може разред да понови као редован ученик - похађањем наставе, или као ванредан ученик - полагањем свих испита према наставном плану и програму уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа.

Ученик завршног разреда након полагања разредног испита, ако је положио, има право да у истом испитном року полаже завршни матурски испит, односно да полаже поправни испит ако није положио разредни испит.

Члан 35.

Општи успех ученика на разредном испиту утврђује се после завршетка полагања испита из свих предмета по наставном плану и програму за тај разред.

Ученик који је са успехом положио све испите добија сведочанство о завршеном разреду.

Члан 36.

Ученик који на разредном испиту добије једну или две недовољне бројчане оцене, упућује се на поправни испит.

4. Допунски испити

Члан 37.

Допунски испит полаже ученик коме је одобрен прелазак у другу школу, односно други образовни профил и то из предмета који нису били утврђени школским програмом односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, у складу са општим актом школе.

Члан 38.

Лице уписано у школу ради преквалификације полаже испите из стручних предмета које одреди комисија коју чине чланови наставничког већа школе, именовани решењем директора.

Лице уписано у школу ради доквалификације полаже допунске испите из предмета чији садржаји нису претежно исти, из предмета који нису били утврђени школским програмом, односно наставним планом и програмом и испите завршног разреда, о чему одлуку доноси комисија коју чине чланови наставничког већа школе, именовани решењем директора.

Члан 39.

Кандидату коме је одобрено полагање допунских испита дају се обавештења о роковима и начину полагања испита, програмским садржајима које кандидат из сваког предмета треба да савлада ради полагања испита о уџбеницима и другом материјалу који могу користити при припремању испита о облицима припремне наставе и других видова рада са кандидатима у циљу пружања помоћи за припремање испита, као и о висини накнаде за коришћење одређеног вида помоћи за припремање испита и накнаде за полагање испита.

Члан 40.

Допунски испити се полажу у роковима који су овим Правилником утврђени за полагање предметних испита.

О полагању допунских испита води се прописани записник.

5. Заједничке одредбе

Члан 41.

Ученици се за полагање испита пријављују на прописаном обрасцу.

Члан 42.

Дан и час полагања испита у оквиру испитног рока одређује помоћник директора, на предлог Комисије.

Дан и час полагања испита одређује се тако да ученик истог дана не полаже испит из више од једног предмета, ако је то изводљиво.

Ученику се полагање усменог и писменог дела испита организује у два различита дана.

Обавештење о дану и часу полагања испита истиче се на огласну таблу Школе најаксаније три дана пре дана одређеног за полагање испита.

Члан 43.

Ако ученик, односно ванредан ученик из оправданих разлога није способан да полаже испит према утврђеном распореду, може од помоћника директора, уз одговарајуће доказе, да затражи одлагање испита.

По захтеву ученика, односно ванредног ученика, одлучује помоћник директора у смени и о својој одлуци обавештава кандидата и испитну комисију.

Члан 44.

Ако је кандидат из оправданих разлога био спречен да изађе на испит према утврђеном распореду, има право да полаже другог дана у истом испитном року о чему одлуку доноси помоћник директора у смени и о својој одлуци обавештава кандидата и испитну комисију.

Члан 45.

Ученик који полаже испит (у даљем тексту: кандидат) обавезан је дана испит дође са ђачком књижицом у којој је налепљена и оверена његова фотографија.

Пре почетка полагања испита, председник Комисије упознаје кандидата са његовим правима и обавезама за време полагања испита.

Члан 46.

Испити се полагају писмено и усмено, односно практично или само усмено, односно само практично, зависно од специфичности предмета и захтева утврђених одговарајућим планом и програмом.

Трајање усменог испита утврђује се на 30 минута, а писменог на 90 минута.

Трајање практичног испита за израду практичног рада утврђује се за сваког кандидата посебно у зависности од сложености радног задатка, на 21 час, а за одбрану практичног рада 30 минута.

Преглед писменог рада кандидата врши испитивач.

Члан 47.

Усмени испити су јавни.

Ако лице које присуствује усменом испиту омета нормално обављање испита, испитна комисија га може удаљити из просторије.

Кандидат испит полаже усмено, осим из предмета за које наставни програм утврђује обавезу израде писмених задатака, у ком случају испит прво полаже писмено, па затим усмено.

Из предмета за које наставни програм утврђује израду практичних радова или извођење неких других практичних активности, кандидат најпре изводи практичне активности, а затим полаже усмени део испита.

Теме писмених задатака, односно практичних активности, утврђује испитивач и исписује их на испитне листиће, којих треба да буде најмање за пет више од броја ученика који полажу испит из одређеног предмета.

Теме из става 5. овог члана спитивач утрђује тако да њима у највећој могућој мери буду покривени програмски садржаји предмета из којег се полаже испит.

Члан 48.

Испитна питања на усменом или практичном делу испита дају се писмено на листићима, овеним печатом школе.

Кандидат слободно бира листић са испитним питањима.

Члан 49.

Кандидат може извршити замену листића са испитним питањима што се уноси у записник о полагању испита и узима у обзир при утврђивању коначне оцене.

После извлачења питања кандидат има право да 15 минута размишља о постављеним питањима и да прави белешке.

Кандидат има право да:

1. по извлачењу питања, односно тема, поставља питања ради тачног и потпуног разумевања онога што се од његатражи
2. направи концепт за давање одговора
3. одговори на сва извучена питања

Кандидат има обавезу:

1. да на време приступи полагању испита
2. да поступа по налозима Комисије
3. да за време испита не напушта просторију у којој се испит одржава, осим по одобрењу Комисије
4. да се за време испита не служи преписивањем нити другим недозвољеним средствима

Члан 50.

На поправном испиту кандидат може дневно да полаже испит само из једног предмета, а на осталим испитима највише из три предмета.

Члан 51.

Успех ученика на испиту оцењује се бројчано, просечном оценом. Бројчану оцену на испиту, на предлог испитивача, утврђује комисија већином гласова, одмах после обављања полагања.

Одмах по обављеном испиту и утврђивању оцене из сваког предмета, комисија обавештава кандидата о успеху који је постигао.

Члан 52.

По извлачењу испитног листића, кандидат има право да на чистом листу папира сачини концепт одговора на постављена питања, који ће му послужити приликом давања одговора.

Време за прављење концепта може да траје највише 15 минута, осим ако више кандидата извлачи испитне листиће, у ком случају кандидат може да се за одговарање припрема и дуже од 15 минута – све док на њега не дође ред.

Члан 53.

Ако кандидат има веће сметње у говору или друге сметње које га ометају у давању усмених одговора на постављена питања, Комисија може да му дозволи да испит у целини полаже писмено.

Комисија ће начин полагања било ког дела испита прилагодити кандидату који има сметње које га ометају да испит полаже на један или други начин.

Члан 54.

Испит је положио кандидат који је добио оцену од „довољан (2)“ до „одличан (5)“, а ученик који је добио оцену „недовољан (1)“ није положио испит.

Оцена „недовољан (1)“ уписаће се у записник о полагању испита у случају да кандидат не поседује потребн знања, односно вештине, на одговарајућем нивоу.

Кандидат није положио испит и ако:

1. није приступио полагању испита или дела испита
2. одустане од полагања испита или дела испита после извлачења испитних листића и напусти просторију у којој се испит одржава
3. буде удаљен са испита или дела испита због непоштовања обавеза у вези са пшоступком полагања испита

Члан 55.

На предлог председника или члана Комисије, директор ће поништити испит ако је током његовог полагања повређен Статутом прописан начин полагања.

Члан 56.

О сваком испиту води се записник на прописаном обрасцу и у који се обаветно уносе следећи подаци: лични подаци о кандидату, испитна питања, забелешка о показаном успеху, односно оцене из појединих делова испита и општа оцена.

Сви подаци из става 1. овог члана уносе се у записник одмах после завршеног испитивања кандидата и исти потписују сви чланови комисије.

Записник се води на обрасцу и на начин прописан Правилником о евиденцији у средњој школи ("Сл. гласник РС", бр. 31/2006 и 51/2006).

Правна заштита ученика

Члан 57.

Ученик, његов родитељ или старатељ има право да поднесе жалбу на испит.

Жалба на испит прописана посебним законом подноси се у року од 24 сата од саопштења оцене.

Директор школе је дужан да одлучи о жалби у року од 24 сата од њеног пријема.

Ако утврди да је испит обављен противно Закону или посебном закону (Закону о средњем образовању и васпитању) и прописима донетим на основу њих поништиће испит и упутити ученика на поновно полагање испита.

Испит се организује у року од три дана од дана подношења жалбе.

Када је испит поништен директор образује нову комисију (најмање три члана, од којих су два стручна за предмет) у чијем саставу не могу бити чланови комисије чији је испит поништен. Оцена комисије је коначна.

Уколико директор не донесе одлуку по жалби на испит, односно уколико ученик није задовољан одлуком директора по жалби на испит, ученик, његов родитељ или старатељ може да поднесе захтев за заштиту права ученика Министарству просвете.

Завршне одредбе

Члан 58.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Школе.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе сви правилници о полагању испита који су донети у предходном периоду.

Ванредни ученици који су започели образовање у школи настављају полагање у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и са одредбама из овог Правилника.

Број _____

Објављено на огласној табли дана _____ 2013. године

Ступило на снагу дана _____ 2013. године

Председник Школског одбора